

Dramat antyczny – od redaktorów

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/LC.2025.021>

Pod sformulowaniem zagadnienia rozumiemy dramaty cechujące się tzw. kostiumem antycznym, odnoszące się do mitologicznej lub historycznej tradycji kulturowej starożytności. Chodzi o utwory napisane czy opublikowane w umownych ramach czasowych 1814–1939 (przykładowo zatem: *Agezylausz* Juliusza Słowackiego, *Tyrtej* Cypriana Norwida, *Sędziowie ateńscy* Teofila Lenartowicza, *Althea* Felicjana Faleńskiego, *Elektra* Feliksa Płażka, a także *Alcesta* Emila Zegadłowicza). Chcielibyśmy na przykładach konkretnych reprezentacji *case studies* zbadać, jak oba porządki – mityczny i historyczny – funkcjonują w poszczególnych realizacjach. W historii nowoczesnej literatury polskiej zmieniał się bowiem stosunek zarówno do historii, jak i mitu, a wielość perspektyw aktualizacyjnych znajdowała odzwierciedlenie w estetyce, formie i treści antycznej dramaturgii, wynikała albo z poszukiwań nowego języka wypowiedzi dramatycznej, albo z nawrotów do wcześniejszego – sprawdzonego myślenia o teatrze.

Temat polskich dramatów antycznych romantyzmu i modernizmu, genologia, teoria, wizja oraz koncepcja dramatu antycznego: problemy te nie zostały dotąd opracowane ani w sposób wyczerpujący, ani – monograficzny... Owszem – powstało wiele prac traktujących o recepcji antyku w literaturze polskiej. Naszym celem byłoby jednakże przekrojowe zbadanie różnorodnych podejść polskich dramaturgów XIX-wiecznych oraz modernistycznych do (na nowo) odczytanej przez nich tradycji antycznej. W ten sposób zostałby ukazany fascynujący (wierzymy) wielogłos, w którym kostium antyczny w dramacie staje się czymś więcej niżeli tylko on sam, bowiem stanowi narzędzie przetwarzania znaczeń, oręż kulturowej, a przede wszystkim literackiej wymiany, pełnić może funkcję ezopową, autoterapeutyczną, konsolacyjną i autotematyczną... Interesuje nas przede wszystkim namysł z zakresu teorii i historii dramatu polskiego, wykorzystanie nowoczesnych metodologii porównawczych i komparatystycznych, a także badania z dziedziny antropologii teatru.

Zakres problematyki nie jest zamknięty. Badawcze niedomknięcie wynika przede wszystkim z rewizyjnej potrzeby sformułowania nowego języka analizy tekstu dramatycznego. Jesteśmy otwarci na odczytania zarówno pojedynczych dzieł, jak i na próby o szerszym, syntetycznym horyzoncie. Chcemy umożliwić, wspierać i promować wszelkie dociekania dotyczące ewolucji polskiego XIX-wiecznego i modernistycznego dramatu antycznego.

Maria Jolanta Olszewska, Karol Samsel, Tomasz Barszcz